

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska Marek Antoni Nowicki
Jerzy Ciemniowski Teresa Romer
Janusz Grzelak Mirosław Wyrzykowski
Michał Nawrocki

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Maciej Nowicki
Sekretarz: Piotr Kładoczny
Skarbnik: Lenur Kerymov
Członek Zarządu: Dominka Bychawska-Siniarska

Warszawa, 18 grudnia 2016 r.

**Apel Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka do Marszałków Sejmu i Senatu
w sprawie ograniczenia pracy dziennikarzy w Parlamencie**

Helsińska Fundacja Praw Człowieka apeluje do Marszałków Sejmu i Senatu o zapewnienie przedstawicielom mediów możliwości pełnego i efektywnego relacjonowania wydarzeń w Parlamencie. Brak takiej możliwości pozbawia opinię publiczną dostępu do rzetelnych informacji o najważniejszych zagadnieniach związanych z funkcjonowaniem państwa. Informacje na temat działań władzy ustawodawczej wpisują się w szeroko pojętą debatę publiczną, która podlega szczególnej ochronie na gruncie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Zarówno planowane restrykcje wobec dziennikarzy¹, jak i wprowadzony 17 grudnia 2016 r. generalny zakaz wstępu mediów na teren Sejmu z nieprecyzyjnie określonym czasem obowiązywania, uderzają nie tylko w wolność mediów, ale przede wszystkim w swobodę wypowiedzi wszystkich obywateli, której elementem jest prawo do otrzymywania informacji, stwarzając bardzo niebezpieczny precedens.

Dynamiczne wydarzenia piątkowego wieczoru (tj. 16 grudnia 2016 r.), które zapoczątkowała zapowiedź wprowadzenia radykalnych ograniczeń dla korespondentów parlamentarnych, pokazały, jak istotna jest rola mediów w przekazywaniu informacji z Sejmu. Uniemożliwienie dziennikarzom relacjonowania obrad poprzez przeniesienie posiedzenia z sali plenarnej doprowadziło do sytuacji, w której obywatele nie mogli otrzymać wiarygodnej i pełnej informacji na temat przebiegu procesu legislacyjnego tego dnia i nie są w stanie w pełni zweryfikować i ocenić pracy posłów w tym zakresie. Utrzymywanie stanu, w którym media nie mają możliwości swobodnego relacjonowania sytuacji w Sejmie, sprzyja pogłębieniu dezinformacji oraz braku kontroli społeczeństwa nad działaniami władzy ustawodawczej.

Pragniemy przypomnieć, że już w październiku 2016 r. HFPC zwróciła się z listem do Marszałka Sejmu², w którym zwracaliśmy uwagę, że swobodny dostęp dziennikarzy do budynków Sejmu, możliwość rejestrowania dźwięku i obrazu oraz przekazywania stamtąd informacji opinii publicznej są fundamentalnymi uprawnieniami dziennikarzy w demokratycznym państwie prawnym. Pozostają one pod ochroną zarówno Konstytucji (art. 61),

¹ Zob. ulotka „Nowe Centrum Medialne”, [http://www.sejm.gov.pl/media8.nsf/files/EPIA-AGMN5J/\\$File/Informacja%20na%20temat%20zmian%20w%20organizacji%20pracy%20medi%C3%B3w%20w%20Parlamencie.pdf](http://www.sejm.gov.pl/media8.nsf/files/EPIA-AGMN5J/$File/Informacja%20na%20temat%20zmian%20w%20organizacji%20pracy%20medi%C3%B3w%20w%20Parlamencie.pdf)

² Zob. http://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2016/10/HFPC_wystapienie_marszalek_sejmu_12102016.pdf

ustawy o dostępie do informacji publicznej (art. 3 ust. 1 pkt 3, art. 7 ust. 1 pkt 3 oraz art. 18 ust. 1), a także prawa prasowego (art. 41). Przepisy te gwarantują możliwość wstępu na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, wraz z prawem rejestracji dźwięku lub obrazu z tych wydarzeń. Podstawowym celem tych gwarancji jest zapewnienie transparentności procesu tworzenia prawa oraz efektywnego dostępu wyborców do informacji na wszelkie tematy związane m.in. z funkcjonowaniem Sejmu. Z uwagi na konieczność ochrony tych wartości, przepisy prawa – pod groźbą odpowiedzialności karnej – zakazują wszelkich form utrudniania krytyki prasowej oraz utrudniania dostępu do informacji publicznej (art. 44 prawa prasowego i art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej).

W odpowiedzi na nasz list, Kancelaria Sejmu w piśmie z 19 października 2016 r.³ zapewniła nas, że „nie przewiduje wprowadzenia zmian dotyczących pracy dziennikarzy w Sejmie, które byłyby sprzeczne z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, ani standardami demokratycznego państwa prawa albo stanowiły przejaw utrudniania lub tłumienia krytyki prasowej”. Podjęte obecnie działania oraz zapowiadane restrykcje - w naszej ocenie - odbiegają jednak od tej deklaracji. Nie spełniają one bowiem podstawowych warunków dopuszczalności tego rodzaju ograniczeń wobec mediów, tj. mają nieproporcjonalny charakter oraz są wprowadzane bez uzasadnienia, które wskazywałoby, iż służą realizacji uprawnionych celów, a także bez rzeczywistych konsultacji z zainteresowanymi środowiskami. Tymczasem wszelkie ograniczenia praw podstawowych, w tym wolności słowa, zarówno na gruncie Konstytucji RP oraz Europejskiej Konwencji Praw Człowieka muszą mieć odpowiednią podstawę prawną, służyć ochronie jednego ze wskazanych w tych dokumentach dóbr i spełniać kryterium proporcjonalności.

Raz jeszcze zwracamy się zatem o przywrócenie dziennikarzom możliwości bieżącego i efektywnego relacjonowania wydarzeń w Sejmie. Apelujemy również o niewprowadzanie nieuzasadnionych i zbyt restrykcyjnych ograniczeń pracy korespondentów parlamentarnych, które w praktyce pozbawiają ich możliwości wykonywania kluczowych zadań mediów jako tzw. „publicznego stróża”.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,

Danuta Przywara
Prezes zarządu

³ Zob. http://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2016/10/Kancelaria-Sejmu_HFPC_odpowiedz19102016.pdf